

santa

aprīlis 2020 N°4/334

*Intervija kā
grēksūdze*

**ĒRIKS
STENDZENIEKS**

**IEVA
ILVESA**

*Par sievišķību,
izaicinājumiem
un dzīvi
Kalifornijā*

**VINŠ, VINA UN
ĒGOŠMS**

**Vēsma
Kontere
Makvillana**

«VIEGLĀK
LŪGT
PIEDOŠANU
NEKĀ
ATĻAUJU»

**ŽĪMOLS
ESI TU PATI
SLĪPĒ SEVI KĀ
DĀRGMETĀLU**

Labsajūta 2020

**VESELĪGI ATRADUMI &
AKTUĀLI TRENDI**

3,20 EUR

mēneša vēstule

“ Sveika, SANTA! Ieraudzīju kaut kur virtuālajā pasaulē marta žurnālu, kam uz vāka Katrīna, un aiznesos pāri ielai uz mazo veikalīņu cerībā, ka tur tas būs. Un bija! Paldies par šo krāšņo, vērtīgo, bagātīgo un dziļo žurnālu. Ar lielu nepacietību šķīru vaļā interviju ar Katrīnu. Apbrīnojama SIEVIETE, māksliniece, mamma, dzīvesbiedre, partnere, draugs. Un visus šos vārdus gribētu izcelt ar lielo burtu. Sieviete, kura iedvesmo, kuru apbrīnoju, cienu un

ļoti priecājos *satikt* marta SANTA. Paldies jums! Un tad nevarēju vairs apstāties, intervija ar Māri Gaili ievilkā momentāni. Klātbūtnes efekts tik liels, it kā es pati būtu blakus šajā sarunā un ar apbrīnu klausītos viņa teiktajā. Un vārdi par Zaigu... Un 45 gadi laulībā. Fascinējoši. Šajā patēriņa *pērc, lieto, izmet* laikmetā tas ir ZELTS! Esmu spārnos un pulksteņa rādītājus sūtu trīs mājas tālāk, jo gribu izlasīt arī par Melindu Geitsu. Arī šis raksts mani apbur! Aizmiegu, patiesi iedvesmota. Cik svētīgi, ka joprojām ir tik daudz sieviešu, kuras sievišķību un savu būtību izprot un iemieso tik dziļi un patiesi, iznes tik cēli un spēcīgi, katru dienu un jebkur – teātrī, mākslā, arhitektūrā, ģimenē, blakus Bilam Geitsam vai Mārim Gailim. Gaidīšu vēl manā mīļajā SANTA par istām vērtībām un spēku, vārdā SIEVIETE. Lai plaukstum pavasarī!

Zane “

Mēneša vēstules autorei dāvinām zīmola *Beology Repairing* līnijas produktus – šampūnu, balzamu un matu masku, kas redzami atjauno bojātus matus, un izsmidzināmo līdzekli matu aizsardzībai pret karstumu. Produktu sastāvā ir vērtīgas dabas veltes – brūnās aļģes un izmeklētu enzīmu ekstrakti. Līdzekļi nesatur silikonus, parabēnus un sulfātus.

Balvas, uzrādot pasi, var saņemt izdevniecības *Žurnāls Santa* birojā Rīgā, Stabu ielā 34. Saskaņojiet laiku, iepriekš piezvanot pa tālr. 20012510 vai 67006125.

“ Laikam esmu mazliet māksliniece, baudas alkimiķe, kam labsajūtu sagādā nevis virspusējas, bet īstas izjūtas. Tāpēc žurnālā man vislabāk patika un fascinēja par Anaisu Ninu paustais: «Dzīvot spilgti

un nerātņi, nepārtrauktā aizgrābtībā.» – jo mazas dozas, pustoņi, pieticīgi, pelēcīgi mīlas stāstiņi nav par mani. Vienīgi Anaisas grēksūdze bija viņas slavenās vēstules tēvam, manas – mani dzejoļi. Vienmēr jāieklausās, ko saka pašas sirds!

Velga “

“ SANTAS raksta pamudināta, daudz domāju, kas man ir mīlestība. Agrāk biju pārliecināta, ka māku mīlēt. Un kādu iemilēju, tad strauji un aizrautīgi. Lepojos, ka nepadodos pēc pirmo tauriņu aizlidošanas, ka esmu gatava strādāt pie attiecībām, būt perfekta saimniece, mīlniece, atbalstītāja it visā.

Tagad, pēc vairākām izjukušām attiecībām, redzu arī savu attiecību ēnas pusi. Iemīloties ātri un strauji, otru uzliku uz pjedestāla, attiecības vērtēju augstāk par visu citu. Tā rezultātā mani bieži sāka nenovērtēt, bet es pieļāvu, ka pret mani sāk slikti izturēties.

Pirmo reizi dzīvē es pati šev vēlos būt prioritāte. Šis process nebūs ātrs un viegls. Bet tikai tad, kad pati jūtīšos pilnīga, varēšu ļauties jaunām attiecībām. Varbūt tad spēšu atrast nevis aizrautīgo mīlestību, bet gan to lēnīgo, par kuru SANTA runāja Juris Batņa.

Linda “

MODELE IEVA ILVESA
FOTO JĀNIS DEINATS
STILS, GRIMS GINTA VĪTOLA
APĢĒRBS PIETRO FILIPI
VIDE MAGDALĒNAS KVARTĀLS

IZDEVNIECĪBAS GALVENĀ
REDAKTORE
SANTA DĀNSBERGA-ANČA

GALVENĀ
REDAKTORE
GUNDEGA ROZE

RADOŠĀ
DIREKTORE
SANDIJA
ŠENBERGA

GALVENĀS
REDAKTORES
VIETNIECE
IEVA JĀTNIECE

MĀRKTINĀ
NODĀLA
DINIJA
BOGDANOVA

ŽURNĀLISTES
INETA MEIMANE
VINTRA VILCĀNE

RAŽOŠANAS
NODĀLA
JĀNIS MEŽSĀRGS

MĀKSLINIECISKĀ
REDAKTORE
IEVA BRIEDE

REDAKCIJAS
ADRESE
STABU IELĀ 34,
RĪGA 11, LV-1880

STILISTE
LAILA TRILOPA

MAKETĒTĀJS
AIGARS KĀLS

TĀLR. 67006103.
E-PASTS:
santa@santa.lv
REGISTRĀCIJAS
NR. 0767

REKLĀMAS DAĻA

Tālr. 67006100. Fakss 67006152.
E-pasts: reklama@santa.lv

ŽURNĀLA ABONĒŠANA

ar piegādi Latvijā, Eiropā un citur pasaulē
www.manizurnali.lv
Papildu informācija: abone@santa.lv
Tālrunis 67006114

ABONĒŠANAS INDEKSS LATVIJAS
PASTĀ 2053

MAZUMTIRDZINIECĪBA

Informējiet mūs, ja nevarat iegādāties
žurnālu kādā no tirdzniecības vietām Latvijā.
E-pasts: abone@santa.lv. Tālr. 67006125

© Pārpublicējot materiālu, nepieciešama
SIA «Žurnāls *SANTA*» rakstiska atļauja.
Citējot atsauce uz žurnālu
SANTA obligāta.

Iespiests

PIXELS & BOOKS PRINT

PRINT

LATVIJAS
PRESSES IZDEVĒJU
ASOCIĀCIJA
LATVIAN PRESS
PUBLISHERS ASSOCIATION

Izdevējs ir Latvijas Preses izdevēju asociācijas
(LPIA) biedrs. www.lpia.lv

SEKO MUMS:

facebook.com/zurnalssanta

ATSAUKSMES UN
KOMENTĀRUS GAIDĀM:
santa@santa.lv

ATVADAS NO KALIFORNIJAS

Ar **IEVU ILVESU** sarunājas ELĪNA KĀRKLUVALKA

Valsts prezidenta padomnieces pienākumus informatīvās telpas un digitālās politikas jautājumos leva virtuozī apvieno ar dzīvi ASV. Sarunas beigās pusiedzertā kafija kļuvusi auksta un telpu nemanot apņēmusi krēsla. Šī noskaņa kontrastē ar viegli jaušamo iedegumu uz sarunbiedres ādas – liecību par Kalifornijas sauli, kas viņu silda jau vairāk nekā trīs gadus. Uz ASV levu aizveda vīra Igaunijas eksprezidenta Tomasa Hendrika Ilvesa profesionālā izvēle. Tagad lomas būs mainītas, viņš ir gatavs sekot sievai. leva savukārt – jauniem izaicinājumiem.

FOTO JĀNIS DEINĀTS. STILS, GRIMS GINTA VITOLA. KLEITA UN MĒTELIS PIETRO FILIPI. VIDE MAGDALĒNAS KVARTĀLS

vīna

KLEITA MAJE

– Pirms intervijas teicāt, ka, atgriežoties dzimtenē, notikumi jūs ievēl virpulī. Vai šos braucienus izdodas arī izbaudīt?

– Latvijā man ir sajūta, ka visu laiku esmu nenormālā skrējienā, bet reizē apzinos, ka šeit nebraucu atpūsties. Laiks te ir ļoti strukturēts, jau nedēļu iepriekš zinu, ko gribu paveikt. Privātiem notikumiem rezervētie brīži lēnām sarūk, jo arvien nāk klāt jauni darba plāni. Arī bērnus pārsvarā šajos braucienos neņemu līdzi, jo dzīvojam pilnīgi pretējā laika zonā. Viņiem tā būtu ļoti liela slodze.

– Jūsu mājas joprojām ir Sanfrancisko?

– Dzīvojam stundas brauciena attālumā no Sanfrancisko – Paloalto, kur atrodas Stenforda Universitāte, mana vīra darbavieta. Jokuju, ka dzīvojam laukos, jo tur ir tikai privātmājas, nav kultūras centra un cita pilsētai raksturīgā. Viss ir ļoti zaļš, mierīgs un kluss. Lēmumu visiem doties uz ASV pieņēma kopīgi, un joprojām uzskatu, ka tas bija pareizs. Tomasam bija svarīgi paiet malā no desmit intensīvajiem gadiem Valsts prezidenta amatā. Ne tikai atpūsties savā dīvanā, bet arī ģeogrāfiski aizbraukt no Igaunijas. Viņam joprojām ir pietiekami daudz enerģijas, ideju un domu. Teicu, ka tādām cilvēkam kā viņš nevaru iedomāties labāku vietu par Stenfordu un Silīcija ieleju. Arī man tehnoloģiju tēma ir tuva, bija profesionāla ziņkāre padzīvot vietā, kas ir pasaules tehnoloģiju centrs. Stenforda Universitātē man ir iespēja piedalīties diskusijās, tikšanās un dažādās lekcijās. Tāpēc tā bija *win win* situācija abām pusēm.

– Liela daļa jūsu Amerikas ikdienas ir mājsaimnieces dzīve. Agrāk esat teikusi, ka tā nav jūsu komforta zona.

– Nav gan. Vīrs noteikti varētu pastāstīt vairāk par to. (*Smejas.*) Tas bija izaicinājums mums abiem. Mājas dzīve man vienbrīd kļuva par smagu, tāpēc mēģināju rakstīt rakstus, sevi nodarbināt profesionāli. Tomass saprata, ka man ir grūti, un palīdzēja man profesionāli iesaistīties, lai nenoslīktu ikdienā. Brīžiem tiešām ir bijuši diezgan smagi periodi.

– Sievietes, esot mājās ar bērnu, mēdz izjust greizsirdību pret vīrieti, kura profesionālajā dzīvē nekas daudz nemainās. Jums ir pazīstamas šādas sajūtas?

– Neesmu tā jutusies. Man nav konkurences sajūtas ar vīrieti – kāpēc viņam nekas nemainās, bet man mainās. Drīzāk varētu teikt, ka man zināmā mērā ir žēl, ka vīrietim nav iespējas tik daudz būt ar bērnu, kad viņš ir mazs. Šī iespēja nekad pie tevis neatgriežas, un es negribētu to atdot. Izaicinājums drīzāk ir pašai atrast līdzsvaru.

Brižos,
kad
attiecības
nav tās
labākās,
un tādas
mēdz būt arī
mums, mēs
noliekam malā
domstarpības.

– Kā sadzīvojat ar to, ka abi esat spēcīgi cilvēki ar profesionālu kaislību?

– Mūsu savienībā tas ir kopā saturošais elements. Ir ļoti daudz jautājumu par citiem kopdzīves aspektiem, kuros mums nesakrīt viedokļi. Brižos, kad attiecības nav tās labākās, un tādas mēdz būt arī mums, aizbraucot kopā uz kādu darba pasākumu, mēs noliekam malā domstarpības. Tā ir laba bāze, kas mūs tur kopā un palīdz pārvarēt atšķirības.

– Kā jums šķiet, ar ko savulaik vīram iepatīkāties?

– Mūsu satikšanās nav noslēpums – esam pazīstami profesionāli jau vairākus

gadu desmitus, mūs vieno līdzīgi pasaules uzskati un profesionālās intereses, arī darba ētika. Pirms gadiem pieciem satikāmies kā divi brīvi cilvēki katrs pēc saviem smagiem pārdzīvojumiem. Profesionālā ilgstošā draudzība sākotnēji bija kā drošības sala, kurā abi jutāmies labi, vēlāk uzplauka dziļākas jūtas.

– Vai dzīvi otrā pasaules malā ir viegli apvienot ar prezidenta padomnieces pienākumiem Latvijā?

– Tehnoloģijas sniedz ļoti daudz iespēju. Daudz lielāks izaicinājums bija mans starts Eiropas Parlamenta vēlēšanu kampaņā, jo prasīja ikdienas iesaisti un desmit stundu atšķirības dēļ bija fiziski grūti sastrādāties. Slodze pie prezidenta man ir neliela, un mans ieguldījums ir intelektuāls – rakstu par digitālo tēmu, piedāvāju tēzes, runas vai stratēģisku redzējumu. Šobrīd esam atraduši diezgan labu risinājumu, pārsvarā strādāju attālināti, ik pa laikam braucu šurp un tad darbojos ļoti intensīvi. Mēs ar Tomasu neesam to publiski izcēlušī, bet vasarā, visticamāk, atgriezīsimies.

– Sekosiet savam profesionālajam aicinājumam?

– Jūtos vēl par jaunu, lai neko nedarītu. (*Smejas.*) Vīrs tieši profesionālajā jomā ir vissaprotošākais – izprot manu būtību un spējas. Viņš ļoti labprāt pielāgotos man. Nekas akmenī nav jāiecērt, bet idejiski viņš ir gatavs sekot man, jo savā karjerā Tomass ir sasniedzis augstas virsotnes. Pasaule viņu aicina un grib dzirdēt, līdz ar to viņš ir gatavs atbalstīt mani, lai es varētu augt tālāk. Esmu par to ļoti priecīga. Ja uznāk sajūta, ka profesionāli neveicas vai zūd pašvērtība, Tomass mani motivē un iedvesmo neapstāties.

– Kā jūsu trīs bērni uztvers atgriešanos?

– Vecākais dēls šogad beigs skolu Amerikā. Pašlaik viņš stājas dažādās pasaules universitātēs atbilstoši savām interesēm – matemātika un datorika. Savas dzīves lielāko daļu viņš ir mācījies ārpus Latvijas, angļu valodā, arī tālākās studijas droši vien turpinās ārvalstīs. Mēs, visticamāk, vairs

nebūsim vienā pilsētā, un tā noteikti man būs jauna pieredze. Pašreiz mēģinu pieradināt sevi pie šīs domas. Tomēr, kad tas notiks, noteikti pārdzīvošu emocionāli. Savukārt mazākie bērni vēl ir ļoti atvērtā vecumā, kad jūtas laimīgi jebkur. Meitai būs seši gadi, jaunākajam dēlam – trīs. Par mazākajiem neuztraucos, tas drīzāk man pašai būs loģistikas vingrinājums.

– Vai ASV jums izveidojās arī draugu loks?

– Mums ir liels igauņu draugu loks. Varu teikt paldies vairākām igauņu ģimenēm par cilvēcisku atbalstu un palīdzību. Silīcija ielejā ir ļoti spēcīga igauņu *mafija*, jo *Microsoft* pārpirka igauņu *Skype*, pārcēla turp daudz darbinieku. Savās mājās organizējam arī vairākus pasākumus, lai satiktu latviešus, – 4. maija svinības, Jāņus. Gribējām arī neformāli iepazīstināt vietējos latviešus un igauņus. Ar maziem bērniem organizēt pasākumus vienmēr ir izaicinājums, bet, ja ir iespējas, man patīk uzņemt cilvēkus. Esmu atvērta. Cilvēciskā saskarsme man šķiet ļoti svarīga, tehnoloģijas tās nekad neatsvērs. Iespēja vienkārši pasēdēt un parunāt papildina dzīvi un sniedz cilvēcisku atbalstu.

– Kā jums pietrūks no ASV ikdienas, pārceļoties uz Latviju?

– Protams, pietrūks draugu, kas iegūti Amerikā pēdējo triju gadu laikā. Silīcija ieleja izlutina ar intelektuālo kapitālu tehnoloģiju jomā, tā droši vien man pietrūks visvairāk. Viss pārējais ir vairāk komforta jautājums – kaut ko pazaudēt, kaut ko iegūsti. Nebūs 300 saulainu dienu gadā, bet būs četri gadalaiki, nebūs tik garšīgu avokado, bet būs Latvijas izcilās zemenes, nebūs okeāna, būs jūra.

– Neilgi pēc kāzām, kad vēl gaidījāt jaunāko bērnu, teicāt, ka esat piedzīvojusi laimi, ko no dzīves vairs negaidījāt. Dzīve jūs turpina pārsteigt?

– Biju piedzīvojusi smagu periodu, zaudējot partneri, meitas tēvu, cīņā ar smagu slimību, un samierinājusies ar domu, ka manā dzīvē tāda pagrieziena vairs nebūs. Tāpēc satikšanās ar Tomasu un mūsu laulības bija liels pārsteigums. Vai dzīve mani turpina

pārsteigt? Skaidrs, ka bērni mani pārsteidz katru dienu. Vairs nav dzīvi ļoti mainošu pārsteigumu, bet tāds noteikti bija uzaicinājums piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Man ir arī prieks redzēt dažādas profesionālās iespējas, atgriezties Latvijā. Nākotnē raugos ar prieku.

Pirms gadiem pieciem satikāmies kā divi brīvi cilvēki katrs pēc saviem smagiem pārdzīvojumiem.

– Jūs netikāt ievēlēta Eiropas Parlamentā, kā sadzīvojāt ar šo sajūtu?

– Tas, ka netiku ievēlēta, man nebija ne pārsteigums, ne vilšanās. Vēlēšanas nav tik liela maģija. Partijas iekšienē jau bija kalkulācijas par to, kas gaidāms. Protams, iekšēji uzmundrinājām viens otru un jokojām, ka nedrīkst piedalīties sacensībās, ja nedomā uzvarēt. Šis moto ir jāuztur, bet man šis solis bija mērķtiecīgs lēmums atgriezties profesionālajā aprītē, runāt par man svarīgiem digitāliem jautājumiem un pašai apgūt ko jaunu. Startēt vēlēšanu kampaņā bez iepriekšējas politiskas pieredzes ir citādi nekā cilvēkiem, kuri pirms tam ilgi bijuši politikā. Biju ieguvēja vairākos aspektos.

– Jūs nosaucāt to par savu pirmo soli politikā, tātad ir padomā arī nākamie?

– Jāsaka godīgi, nevaru uz to viennozīmīgi atbildēt. Būt mūsdienu politikā ir ļoti grūti, lai arī jau biju publiski vētīta vairākus gadus. Tik un tā man tas bija nepatīkami, jo moderno komunikāciju dēļ, īpaši sociālo tīklu platformās, nav iespējams uzturēt saprātīgu sarunu. Arī mediju vides informācija kļūst arvien seklāka, orientēta uz to, lai noturētu auditorijas uzmanību. To panāk, kāpinot cilvēku emocijas, bet daudzi politiskie lēmumi nav emocionāli. Tie prasa ļoti pragmatisku izvērtējumu un pārdomātu rīcību. Sarunas nereti aizvirzās personīgā gultnē – jautājums vairs nav par to, ko esi piedāvājis, bet kas tu esi. Neesmu pārliecināta, vai esmu gatava šādai nemītīgai cīņai – 24 stundas diennaktī būt modrai un spējīgai iesaistīties. Mani bērni joprojām ir mazi, vēlos veltīt laiku viņiem. Esmu piedzīvojusi tuvu cilvēku aiziešanu un saprotu, ka nekam nav tik lielas nozīmes kā tuvākajiem cilvēkiem. Man tā vienmēr būs prioritāte. Esmu gatava daudz ko sabalansēt, taču man ir arī ļoti skaidras sarkanās līnijas – ja jāizšķiras starp privātiem lēmumiem ārkārtas situācijās, ģimene man vienmēr būs svarīgāka. Tā nav pienākuma izjūta vai vainas apziņa. Savā dzīvē ļoti novērtēju tuvus cilvēkus. Bez viņiem ir ļoti grūti.

– Ko jūs vēlaties iemācīt saviem bērniem?

– Man svarīgākais, lai mani bērni dzīvē justos droši un mīlēti. Dzīvē vienmēr būs smagi periodi, no tiem diemžēl nevienu nevar nosargāt. Gribētu, lai viņos ir pietiekami daudz mīlestības un spēka, lai spētu pārvarēt dzīves grūtības. Vārdos skan vienkārši, bet praksē ir grūtāk. Esmu prasīga un bieži sev pārmetu, ka esmu pārāk kritiska pret bērniem. Man nepadodas Amerikā dominējošā pieeja viņus tikai slavēt. Cenšos būt taisnīga. Un nezaudēju modrību par bērnu aizraušanos ar tehnoloģijām.

– Lai neizdegtu starp bērniem un profesiju, jābūt labam kompensācijas mehānismam. Kāds tas ir jums?

– Noteikti laiks ar ģimeni. Tāpat man ir vajadzīgs personiskais laiks, ir būtiski

KLEITA INGRĪDA DRĀZNIEČE

lasīt grāmatas. Nodarbojos ar fiziskām aktivitātēm. Reizi pa reizei ir svarīgi izkustēties vienatnē, ne tikai kopā ar ģimeni.

– Ko lasāt šobrīd?

– Esmu iegrimusi profesionālajā literatūrā, lasu grāmatu *The Age of Surveillance Capitalism (Novērošanas kapitālisma laikmets)*. Man šķita, ka jau esmu izlasījusi visu, kā tehnoloģijas mūs novēro, bet, ķeroties pie katras nākamās grāmatas nodaļas, secinu: izrādās, ir arī šāds aspekts.

– Kas jūs visvairāk pārsteidz?

– Tas ir fantastiski labi strukturēts darbs, kas ļauj ieraudzīt visu lielo sistēmu. Mēs kā lietotāji redzam atsevišķus komponentus, piemēram, karti vai *Google* meklētāju, nepamanot, ka tie veido vienotu veselumu, kas daudzos gadījumos ir arī viena kompānija. Šāds datu monopols rada dažādas problēmas, ne tikai to, ka cilvēki var tikt izsekoti arvien precīzāk un novēroti privātās situācijās. Tā ir būtiska problēma arī jaunajiem uzņēmējiem, jo priekšā stāv lieli uzņēmumi, kuri apkopo šos datus, kas kalpo kā izejas materiāls jaunu projektu radīšanai. Jauni cilvēki ar spožām idejām, taču bez šādiem resursiem nevar panākt to pašu. Par šiem aspektiem ir jārunā, un tie ir jārisina.

– Tātad viedoklis, ka tehnoloģijas mūs kontrolē, jau sen nav zinātniskā fantastika?

– Nē, un visasākās diskusijas ir par to, cik daudz tehnoloģijas ietekmē mūsu brīvo gribu. Arī politikā. Vēlēšanās cilvēki lemj par valsts nākotni, bet ar viņu prātu ikdienā nepārtraukti manipulē. Tas notiek arī no biznesa viedokļa – jautājums, vai, meklējot internetā jaunas kurpes, iegūstu tiešām objektīvu ainu par piedāvājumu vai arī redzu tikai sev pielāgotu reklāmu. Tā ir pastāvējusi vienmēr, taču tehnoloģijas pavērušas iespēju izmērīt, kas es esmu, kāds šodien ir mans noskaņojums un kur atrodos, man to neapzinoties. Rodas jautājums, vai politiskā līmenī un sadzīvē pastāv brīva griba. Mēs pierodam pie ērtībām un bieži labprāt izvēlamies, lai algoritms nosaka mūsu dzīvi. Šī saspēle ar tehnoloģijām cilvēkam it kā

ir izdevīga, bet nav skaidrs, kur novilkt sava privātuma robežu un kurā brīdī varu pateikt, kas ir reklāma un kas nav. Vai vispār man tiek dota iespēja noteikt savas robežas? Tie ir svarīgi jautājumi, par kuriem pagaidām nav skaidrības. Piemērs ir kaut vai pretvakcīnu globālā kustība – nav īsti saprotams, vai cilvēki spēj atšķirt zinātniski pamatotu informāciju no viegli manipulējamās. Ja šī informācija apdraud bērnu dzīvību vai rada cēloņus slimību izplatībai, tas kļūst par ievērojamu apdraudējumu.

– Kā mums izvairīties no kļūšanas par manipulācijas upuri?

– Tas nozīmē ne tikai piesardzīgi izvietot informāciju par sevi sociālajos tīklos, kritiski izvērtēt informāciju, bet arī rūpīgi pārdomāt, kādas jaunas ierīces un lietotnes izmantojam. Tagad modē ir lietot virtuālos asistentus, piemēram, *Alexa*, bet jāpatur prātā, ka viss, ar ko jūs varat sazināties, var tikt izmantots arī pret jums. Pati vienmēr apdomāju, vai katra jauna ērtība tiešām ir nepieciešama. Vārot zupu, var

pateikt *Alexa*, ka pēc piecām minūtēm jāizslēdz katls, bet varu arī pati uzlikt atgādinājumu. Iespējams, tas mani pasargā no privātas sarunas ieraksta, kas notiek, kamēr vārās zupa.

– Savā Facebook profilā ap dzimšanas dienas laiku bijāt nomainījusi attēlu un rakstījusi, ka laiks jaunai bildei. Jums ir tradīcija mainīt to tieši dzimšanas dienā?

– Man nav rituālu sociālajiem medijiem – ja ir labs noskaņojums un laba bilde, vienkārši to ielieku. Drīzāk teiktu, ka man ir diezgan stingrs režīms, kā sevi nepazaudēt sociālajos tīklos. Man nav plaša draugu loka. Cenšos, lai leva lvesa virtuālajā telpā atbilstu levai lvesai reālajā dzīvē. Ar cilvēkiem, kas man ir draugi *Facebook*, labprāt parunātu arī dzīvē. Visus viņus personīgi pazīstu un varētu kopā iedzert kafiju. Sociālajos tīklos mērķtiecīgi skatos to, kas mani interesē, neēju tur vienkārši palūkoties, kas notiek citu dzīvē.

– Facebook bijāt ielikusi bildes no Šēras koncerta. Esat viņas fane vai vienkārši izmantojat iespēju redzēt pasaules līmeņa zvaigznes koncertos?

– Esmu dzīvojusi daudzviet un vienmēr esmu centusies izmantot iespēju redzēt pasaules mēroga zvaigznes, ja tās ir atbraukušas līdz manai pilsētai. Vēstījums *Facebook* drīzāk bija par to, cik ļoti mani pārsteidza viņas uzstāšanās 73 gadu vecumā. Manī rodas dziļa cieņa – fantastiski, ka cilvēks to spēj. Koncertā Šēra arī dalījās savā dzīves pieredzē, kas nebija triviāli sekli, bet gan iedvesmojoši. Man ir interesanti ieraudzīt personību, nevis apbrīnot zvaigžņoto statusu. Iemesls varbūt arī ir tāds, ka man reizēm mēdz piedēvēt zvaigznes statusu, bet vienmēr esmu uzskatījusi, ka ikviens vispirms ir cilvēks. Šēra šajā koncertā dalījās gan savās skumjās par izjukušo laulību, gan tajā, ka sievietes sastopas ar grūtībām un pārvar tās. Man ir prieks, ka zvaigznes izmanto prožektoru gaismu, ne tikai lai spīdētu, bet arī iedvesmotu sabiedrību.

– Jūs uzrunāja vēstījums, ka sievietes var. Savā dzīvē kādreiz esat saskārusies ar šķēršļiem, tāpēc ka esat sieviete?

– Man nav bijis šādas sajūtas. Strādājot

aizsardzības sektorā, esmu bijusi situācijās, kur pie 12 cilvēku galda esmu vienīgā sieviete, taču nekad tāpēc neesmu uztverta citādi. Dažbrīd varbūt esmu jutusies mazāk kompetenta, taču neesmu jutusi necieņu tikai tāpēc, ka esmu sieviete. Mani vadītāji ir bijuši saprotoši un pretimnākoši. Varbūt arī tāpēc, ka esmu strādājusi valsts sektorā, kur atalgojums ir striktāk regulēts un pieļauj mazāku interpretāciju. Ja darbotos biznesa vidē, ticu, ka mana pieredze varētu būt citāda. Statistika liecina, ka tur atalgojums, karjeras izaugsmes iespējas

Man
ir
pāri 40,
un
nemaz
nejūtos
veca.

un attieksme vīriešiem un sievietēm atšķiras. Tam noteikti būtu jāmainās, bet man pašai nav pieredzes, ka dzimuma dēļ kaut kas būtu liegts. Latvijā ir ļoti iekļaujoša sabiedrība. Drīzāk varu teikt, ka man ir svarīgi sievišķīgie aspekti, kurus vēlos saglabāt. Negribētu būt pilnīgi līdzīga vīriešiem profesionāļiem.

– Kādus sievišķīgos aspektus jums ir svarīgi saglabāt?

– Viena noteikti ir sievišķīgā iznesība. Negribētu nonākt līdz galējībai – ja esi sievišķīga, tad neesi mūsdienīga, jo visi tagad esam vienlīdzīgi. Daudz kam ir tendence aiziet galējībās, bet jābūt izvēlei palikt pie tā, kas katram ir svarīgs. Sievišķības saglabāšana man ir būtiska, taču negribu to izteikt kā pārmetumu vai prasību citām sievietēm.

– Ko jūs saprotat ar sievišķīgo iznesību?

– Tā ir mana iekšējā izjūta. Vizuālajam iespaidam noteikti ir nozīme, bet nav viena parametra, pēc kura mērit sievišķību. Sieviete var būt sievišķīga gan kleitā, gan džinsos. Es vairāk domāju kopumu – no estētiskā līdz izjūtām un uzvedībai. Neiebilstu, ja vīrietis piedāvā man izmaksāt kafiju vai pavada līdz mājām pēc vēlākām vakariņām, taču lūdzu respektēt savu izvēli situācijās, kad uzskatu par atbilstošu pati apmaksāt savu rēķinu. Tāpat darba sanāksmju sākumā bez mulsuma varu informēt klātesošos par nepieciešamību atbildēt uz bērnu telefona zvanu vai īsziņu.

– Šēra jūs iedvesmoja ar iznesību cienījamā vecumā. Vai jūs domājat par novecošanu?

– Vecuma kategorijas ir tik izplūdušas, ka kļūst grūti saprast, kas ir jaunie un kas – vidējie gadi. Dzīves kvalitāte ir uzlabojusies, dzīvojam ilgāk un spējām uzturēt sevi labākā formā. Man ir pāri 40, un nemaz nejūtos veca. Nevaru sūdzēties arī par savu fizisko stāvokli. Jūtos jauna un varoša, neesmu aizdomājusies par novecošanu. Taču, skatoties uz savu mammu, domāju par viņas un pārējo cilvēku gados iespējam tehnoloģiju laikmetā. Mani ļoti uzrunāja grāmatas *Sapiens. Īsā cilvēces vēsture* autora Juvala Harari uzstāšanās, kurā viņš runāja par to, ka tehnoloģijas atņem cilvēkiem darbu. Harari retoriski vaicāja, kā lai pārkvalificējas 50, 60 gadu veci cilvēki. Skaidrs, ka arī es pēc divdesmit gadiem būšu vecā paaudze, kas, iespējams, nesapratīs mākslīgo intelektu. Jautājums – kā tam pielāgoties?

– Tagad esat dzīves posmā, ko klasiski mēdz dēvēt par sievietes ziedēšanas laiku. Jūs tā jūtaties?

– Priekšā atkal ir jauns, intensīvs dzīves periods, uz kuru raugos ar ziņkāri, – atgriešanās Latvijā, pāreja no ģimenes pienākumiem vairāk uz profesionālo dzīvi. Jūtu, ka būs citādi, būs interesanti un pavērsies jaunas iespējas. Nezinu, vai tie būs mani ziedu laiki, bet katrā ziņā atgriežos ar patīkamu sajūtu. Tas, ka varēšu profesionāli sevi realizēt daudz vairāk, mani iedvesmo un pacilā. ■